

တံပိုးစုနဲ့ကျွဲ(၅)

ယုထံနဲ့သဲစးတံမာစာ

မတကမးတဘဉ်တုတ်မာတရီတပါအိ၊ မပျံမးဖး မုတမု တံကွာ်ဟုဉ် ကွာ်စုဉ်အိဉ်ဖျိတံဆဲးကျိးလိစးတဖဉ်ဘဉ်. မုတ်လံအလိပျံ, တပူဖျးဝဲဒီး တမုတ်လံအဘဉ်ဝဲဘဉ်လိ. နအိဉ်ဒီးတံခွဲးတံယာ်လံနကပူဖျးအဂီလိ.

တံဆဲးကျိးအလိစးတဖဉ်အံအယိတံမုတ်သုအိလံတံမာတရီတပါ, ဟံးစိဟံးကမိလံအနီဝိဉ် မုတမု မပျံမးဖးန့ဉ်, နဒီးန့ဉ်ဘဉ်သဲစးတံမာစာသုဝဲန့ဉ်လိ.

ယုထံနဲ့သဲစးတံမာစာတကွာ်.

ပုတကမုမုတ်သုတံဆဲးကျိးအလိစးအတံမာတရီတပါ, ဟံးစိဟံးကမိလံအနီဝိဉ် မုတမု မပျံမးဖးန့ဉ်, တံသိဉ်တံသိအိဉ်ဝဲလံကဒိသအန့အဂီလိ.

ခိဖျိတံအိဉ်သးတခါစုဉ်စုဉ်လိအိဉ်အသးအယိ, မုတ်အကါဒိဉ်လံနကယုထံနဲ့သဲစးတံဟုဉ်ကုဉ်ဘဉ်ထွဲဒီးနတံအိဉ်သးလိအိဉ်န့ဉ်လိ. တံပိုးစုနဲ့ကျွဲအံတမုတ်သဲစးတံဟုဉ်ကုဉ်ဘဉ်, ဟုဉ်ထီဉ်ဒုတံဂုတ်အကလုဉ်ကလုဉ်လံနကအိဉ်မိဉ်အိဉ်အဂီန့ဉ်လိ.

တံမာတရီတပါခိဖျိတံဆဲးကျိးအလိစးတဖဉ်အံမုတ်ထိဒါတံသိဉ်တံသိဉ်.

တံမာတရီတပါခိဖျိတံဆဲးကျိးအလိစးပဉ်ယုဉ်တံသကံပဝးအါမံ, ဝဲန့ဉ်အပူအမံမုတ်တံထိဒါတံသိဉ်တံသိဉ်ဟဲခိဖျိကီအိဉ်စံဉ်လံယုဉ်အတံသိဉ်တံသိဉ်အဖိလံဒီးတံပတံဖျါထီဉ်အိဉ်အုပူကီအိဉ်အိဉ်သုဝဲလိ.

အိဉ်စံဉ်လံယုဉ်အိဉ်ဒီးတံသိဉ်တံသိဉ်ဘဉ်ထွဲဒီး-

- တံလူကွာ်ဟုဉ်ကွာ်စုဉ်
- ဆုယီအံမု(လ)လံအမပျံမးဖးပုအက
- ထိထီဉ်စပီဝဲ(spyware)လံအလိစးတံဖိတံလံအလိတဖဉ်
- တံမာတံတံပုအက
- မဟးဂီပုတကအမံအသဉ်
- နီဟုဉ်လိတံဂီလံဒီးန့ဉ်ဘုးတံတံတဖဉ်

တံဂုတ်တံကျိဘဉ်ထွဲဒီးအိဉ်စံဉ်လံယုဉ်အတံသိဉ်တံသိဉ်လံကီဝဲဒီးကီဝိတဘုဉ်စုဉ်စုဉ်အပူန့ဉ်နထံနဲ့အိဉ်(အဲကလံးကျိဉ်)ဝဲSmartSafe smartsafe.org.au/legal-guides သုဝဲန့ဉ်လိ.

တံလူထံဖျိတံအုဉ်ကီ

တံလူကွာ်ဟုဉ်ကွာ်စုဉ်, တံမာတံတံပုအက မုတမု မပျံမးဖးပုတကမုန့ဉ် မုတ်ထိဒါတံသိဉ်တံသိဉ်လံကီဝဲဒီးကီဝိကိးဘုဉ်ဒဲးအပူဝဲကီအိဉ်စံဉ်လံယုဉ်အံန့ဉ်လိ. တံဖိဉ်န့ဉ်တံကလု မုတမု တံဂီမုဒီးဟံယာ်တံပဝဲကီလံပုမာတရီတပါတံအိဉ်ဝဲဒီးအံတဖဉ်ကမာစာအုဉ်ကီဝဲလံအမကမုဉ်တံသိဉ်တံသိဉ်လိ. မုပူဖျးလံနကမးအိဉ်န့ဉ်, ထံဖျိတံအုဉ်ကီတဖဉ်အံလံကျဲအဂုကတံတံလံနကီတကွာ်.

တံအကါဒိဉ်ကတံမုတ်ပူဖျး, လံနီဝိဒီးနီဝဲသးခံခိလံန့ဉ်လိ.

တံအုဉ်ကီလံတံမာတရီတပါခိဖျိတံဆဲးကျိးအလိစးအပူပဉ်ယုဉ်-

- ဒိန့ဉ်ဟံတံဂီလံလိတံစံအမံသုဉ်အလိ
- ဖိဉ်န့ဉ်ဟံကီယာ်တံကလုတဖဉ်
- စးကျိးထုးထီဉ်ဟံအံမု(လ), မုတမု ကမုတ်ဂုလိဉ်တံဆဲးကျိးလံအဂုလိအသးတဖဉ်
- တံကွဲးလံကွဲးလံအတံအုဉ်ကီဘဉ်ယးဒီးတံကဲထီဉ်အသးလံလံဖိ မုတမု လံကွဲးနီဉ်တဘုဉ်ဘုဉ်အပူ

လံကသုဉ်ညါအါထီဉ်တံဂုတ်တံကျိဘဉ်ယးဒီးနကဘဉ်လူယုထံဖျိတံအုဉ်ကီတဖဉ်အဂီနထံနဲ့အိဉ်(အဲကလံးကျိဉ်)သုဝဲ esafety.gov.au/women/take-control/esafety-planning/collecting-evidence.

နဒီးနှင့်သဲစးတံတားဟုတ်ကူတဖန်သုဖဲလဲဉ်.

ပီရီ မုတမုာ် သဲစးကရုတဖန်မၤစၢန့ၤသ့ၤလၢကတၢၢ်ပိၣ်သဲစးတံတားဟုတ်ကူတဖန်အိၣ်လၢနဂီၢ်အဂီၢ်, ပုၣ်ယုၣ်နကတၢၢ်ပတံၢ်ထီၣ်တံၢ်သိၣ်တံၢ်သီအတံၢ်ဒီသအဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်လီၤ. မ့ၢ်လိၣ်န့ၣ်, အဲဖဲသ့ၣ်ကတၢၢ်ကတိၤတံၢ်ဒီးဟံၣ်ယုၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.

ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤသဲစးကရုတဖန်ဖဲအိၣ်စၢၣ်လယုၣ်ကိၢ်ဖဲဒီးကိၢ်ခိအပူၤဟုၣ်ထီၣ်သဲစးတံတားဟုတ်ကူဟုၣ်ဖးကလိတဖန်သ့ၣ်ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိၢ်ဖဲဒီးဒီးကိၢ်ခိတနီၤအိၣ်ဒီးသဲစးတံတားမၤစၢလီၤဆိၣ်တံၢ်ဆုၣ်ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤလၢအတုၢ်ဘၣ်ဟံၣ်ပူၤယီၤပူၤတံၢ်စုၣ်ခိၣ်တကးတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤဆူ wlsa.org.auလၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိၤတဖန်အဂီၢ်တက့ၢ်.

1800RESPECTဟုၣ်ထီၣ်(လၢအဲကလံးကျိၣ်)ဘၣ်ယးဒီးတံၢ်ဆိၣ်ထွဲတံၢ်မၤစၢဒီးသဲစးတံတားဟုတ်ကူအကျိၤအကျဲလၢကိၢ်ဖဲဒီးကိၢ်ခိတဘျီစုၣ်စုၣ်အပူၤ 1800respect.org.au/help-and-support/violence-and-the-law.

မၤန့ၢ်တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်လၢတံၢ်ဟံၣ်လီၤအိၣ်ဖဲအကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤနကလိၣ်ဘၣ်သဲစးတံတားဒီသအဖဲတံၢ်ဆဲးကျိးလိဖဲဒီးအံၤတံၢ်သ့ၣ်အိၣ်လၢကမၤတရီၤတပါန့ၣ်, ဟံးစိဟံးကမိၤ မုတမုာ် မၤပျံၤမၤဖးန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်, မုတမုာ် ဟံၣ်လၢန့ၣ်စး, ကပတံၢ်ထီၣ်တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်လၢကတီၢ်အပူၤလၢအမၤတရီၤတပါန့ၣ်တက့ၢ်သိးတသ့တမၤတံၢ်ဒ်သိး, ဟဲဘူးဒီးန့ၣ်, ဆဲးကျိးန့ၣ်, မုတမုာ် က့ၢ်ဟုၣ်က့ၢ်စုၣ်ဖဲန့ၣ်လဲၤန့ၣ်တဖန်န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးကျိးန့ၣ်လီၤကဝီၤဟံၣ်လၢကတၢၢ်ပိၣ်တံၢ်စုၣ်ခိၣ်တကး မုတမုာ် တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်အဂီၢ်တက့ၢ်. ပီရီ မုတမုာ် သဲစးကရုတဖန်မၤစၢန့ၣ်စုၣ်ကိးလၢနပတံၢ်ထီၣ်တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်အံၤဖဲန့ၣ်လိၣ်အိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်အံၤဘၣ်တံၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်အမံၤလၢအကတဖန်ဖဲကိၢ်အိၣ်စၢၣ်လယုၣ်အကိၢ်ဖဲဒီးကိၢ်ခိတဖန်အပူၤန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်ပီရီ မုတမုာ် ဟံၣ်ကသ့ဟုၣ်ကူဟုၣ်ဖးတံၢ်အဂ့ၢ်ကတံၢ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တံၢ်မၤကမုၢ်တံၢ်သိၣ်တံၢ်သီတခါဖဲန့ၣ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတံၢ်တံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တုၤဖဲတံၢ်ဒီသအတံၢ်ကလုာ်အံၤတံၢ်ဟံၣ်လီၤအိၣ်လံတစု, နကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဟံၣ်လၢကိၢ်တဘျီယီဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဆိမိၣ်လၢတံၢ်ကလုာ်အံၤတံၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတံၢ်အိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. မၤလီၤတံၢ်ဒ်သိးနကဟံၣ်ယုၣ်တံၢ်အုၣ်ကိၢ်လၢတံၢ်ကဲထီၣ်အသးတမံၤလၢလၢနဆိမိၣ်လၢတံၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတံၢ်တံၢ်ကလုာ်အံၤအခါခိဖျိတံၢ်အုၣ်ကိၢ်တဖန်အံၤတံၢ်ကပတံၢ်ထီၣ်အိၣ်အခါအမ့ၢ်တံၢ်အုၣ်ကိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယုထံၣ်န့ၢ်တံၢ်မၤစၢ

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်. တံၢ်မၤတရီၤတပါတံၢ်ခိဖျိတံၢ်ဆဲးကျိးလိဖဲဒီးတဖန်တမ့ၢ်တံၢ်လၢအဘၣ်ဝဲဘၣ်ဒီးတမ့ၢ်နတံၢ်ကမုၢ်ဘၣ်. တံၢ်မၤစၢအိၣ်ဝဲလီၤ.

နမ့ၢ်တုၢ်ဘၣ်လၢနတပူၤဖျဲးဘၣ်န့ၣ်, ဆဲးကျိးဟံၣ်လၢကိၢ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၢ်အုၣ်ကရုတဖန်ခိဖျိကိးဝးသၢဖျၢၣ်(၀၀၀)တဘျီယီတက့ၢ်.

ကိးဝးသၢဖျၢၣ်(၀၀၀)လၢနဟံၣ်လီၤတဲစိအအိၣ်ဒီးသံက့ၢ်ဟံၣ်လၢကိၢ် (**'Police'**), **မ့ၢ်အု('Fire')**မုတမုာ် **တံၢ်ဆါဟံၣ်သိလုၣ် 'Ambulance'** တက့ၢ်. အိၣ်ခိးဖဲလီၤကျိၤအပူၤဒီးတံၢ်ကဆဲးကျိးန့ၣ်န့ၣ်အုၣ်ပူၤကျိးထံတံၢ်ဖိတကၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံၢ်အံၤမုတမုာ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အုဘၣ်န့ၣ်, ကိး မုတမုာ် လဲၤဆူန့ၣ်လီၤကဝီၤဟံၣ်လၢကိၢ်အဲဖဲဒီးတက့ၢ်.

လၢကဒီးန့ၢ်အါထီၣ်တံၢ်မၤစၢအဂီၢ်, ဆဲးကျိး **1800RESPECT** လၢလီၤတဲစိလၢအပူၤဖျဲး မုတမုာ် တံၢ်ဆဲးကျိးလိဖဲဒီးတဖန်အပူၤဖဲအဆိအချူတသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်.

1800 737 732
1800respect.org.au

1800RESPECT ဟုၣ်တံၢ်မၤစၢလၢတလၢအပူၤလၢ ၂၄ န့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤဒီးဟုၣ်ကူဟုၣ်ဖးရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်လီၤတံၢ်ဒ်တံၢ်သ့ၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတံၢ်မၤအမၤသီအကလုာ်ကလုာ်လၢအပုၣ်ယုၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိယီဖိတံၢ်မၤတရီၤတပါဒီးမုၢ်ခါတံၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးတဖန်န့ၣ်လီၤ.အဲဖဲသ့ၣ်ဆဲးကျိးန့ၣ်န့ၣ်ဒီးတံၢ်မၤစၢအဂ့ၢ်အဂၤတဖန်ဖဲန့ၣ်လီၤကဝီၤအပူၤသ့ၣ်စုၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လဲၤဆူ 1800respect.org.au/languages/ လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိၤ, တံၢ်ဟုၣ်ကူဒီးဘၣ်ဒ်အိၣ်တံၢ်ဂီၤမူလၢကျိၣ်အဂၤတဖန်အဂီၢ်တက့ၢ်.